

SOSYAL BİLGİLER

5. SINIF

2025-2026 EĞİTİM VE ÖĞRETİM YILI
..... ORTAOKULU
2. DÖNEM 2. YAZILI SINAVI ORTAK SINAVI

CEVAP ANAHTARI

Adı - Soyadı :
Sınıfı - Şubesi :
Öğrenci No :

ALDIĞI PUAN

ÖĞRENCİLERİN DİKKATİNE

1. Bu soru kitapçığında 5 soru bulunmaktadır ve sınav süresi 40 dakikadır.
2. Cevaplarınızı, soruların altında boş bırakılan yerlere yazınız.
3. Sınav 100 (yüz) tam puan üzerinden değerlendirilecektir. Her sorunun puan değeri yanında belirtilmiştir.

1. Aşağıdaki soruları verilen metinden yararlanarak cevaplayınız. (20 puan)

Öğretmenimiz, derste “Yaşadığınız mahallede var olan bir sorunu çözmek isteseydiniz bu sorun ne olurdu?” diye sordu. Söz alarak mahallemizdeki durumu anlattım: “Belediyeimizin mahallemize yaptığı bisiklet yollarına, yasak olmasına rağmen bazı komşularımız araçlarını park ediyor. Bu yüzden biz çocuklar bisiklet yolunu kullanamıyoruz ve mecburen araç trafiğine ait yollarda bisiklet sürmek zorunda kalıyoruz. Bu durum hepimiz için büyük bir kaza riski oluşturuyor.” Arkadaşlarımla da bu duruma katılması üzerine öğretmenimiz, bu sorunu etkin vatandaşlık bilinciyle ele almamızı istedi.

a) **Bisiklet yoluna araçlarını park eden sürücülerin davranışlarını** “etkin vatandaşlık” ve “toplumsal kurallara uyma” çerçevesinde değerlendiriniz. Bu kural ihlalinin mahalledeki toplum düzenine ve çocukların güvenliğine olumsuz etkileri neler olabilir? İki tane tahmininizi yazınız.

Çocuklar veya diğer bisikletliler ana yola çıkmak zorunda kaldığı için ciddi trafik kazaları yaşanabilir. Araç sürücüleri ile bisikletliler veya aileler arasında tartışmalar çıkabilir, mahalledeki huzur ve komşuluk ilişkileri bozulabilir.

b) **Siz bu mahallede yaşayan ve haklarını bilen etkin bir vatandaş olsaydınız, bu sorunun kalıcı olarak çözülmesi için neler yapardınız? Çözüm önerilerinizden iki tanesini yazınız.**

Durumu fotoğraflayarak veya dilekçe yazarak belediyeye ya da emniyet birimlerine bildirmek

Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi (CİMER) üzerinden yetkili kurumlara şikayette bulunmak

Sorunun çözümü için mahalle muhtarı ile görüşerek mahalle sakinlerine yönelik farkındalık oluşturmak

2. Üst kattaki komşunuz evinde arkadaşlarıyla yüksek sesli müzik dinleyerek doğum günü kutlamaktadır. Siz ise yarınki çok önemli bir sınava çalışmak zorundasınız ve sesten dolayı odaklanamıyorsunuz.

“Herkesin eğlenmeye ve boş zamanlarını değerlendirmeye hakkı vardır” **bilgisinden yola çıkarak; komşunuzun özgürlüğü ile sizin eğitim hakkınız arasındaki çatışmayı nasıl değerlendirirsiniz? Bu durumu sorumluluk kavramını kullanarak yasal çerçevede nasıl çözersiniz? Yazınız. (20 puan)**

Toplu yaşam alanlarında herkesin birbirine karşı sorumlulukları vardır. Durumu komşuza nezaketle iletişimin sesini kısmasını veya kutlamayı daha uygun bir saatte yapmalarını isterim. Eğer sorumluluklarını yerine getirmezse, yasal haklarımı kullanarak site yönetimine veya yetkili kurumlara bildiririm.

3. Aşağıdaki soruları verilen metinden yararlanarak cevaplayınız. (20 puan)

Zeynep, evlerinin bulunduğu sokakta çöplerin toplanmadığını, çöp konteynerinin taşıdığını ve etrafa kötü kokular yayıldığını, aynı zamanda mahalledeki çocuk parkının zeminindeki kauçuk döşemelerin sökülerek tehlikeli bir hâl aldığını görmüştür. Zeynep, bu sorunların mahalle sakinlerinin sağlığını ve çocukların güvenliğini tehlikeye attığını düşünerek harekete geçmeye karar vermiştir.

a) Tespit ettiği bu sorunların çözümü için Zeynep'in hangi kurumlara başvurması gerekir? Yazınız.

Zeynep, tespit ettiği bu sorunların çözümü için mahalle muhtarlığı ve belediyeye başvurabilir.

b) Zeynep, bu sorunların çözümü için hangi başvuru yöntemlerini kullanabilir? İki tanesini yazınız.

Zeynep, tespit ettiği bu sorunların çözümü için ilgili kurumlara dilekçe yazabilir, belediyeye ait şikâyet hattını (ALO 153) arabilir veya CİMER'e (Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi) başvurabilir.

4. Aşağıdaki soruları verilen metinden yararlanarak cevaplayınız. (30 puan)

Ormanlık bir bölgenin yakınında kurulan yeni bir kâğıt ve mobilya fabrikası, üretim kapasitesini artırmak için çevredeki ağaçların birçoğunu kesmeye başlamıştır. Birkaç yıl içinde bölge halkı; eskisi kadar yağmur yağmadığını, yaz aylarının çok daha sıcak geçtiğini ve bazı kuş türlerinin artık o bölgeye gelmediğini gözlemlemiştir. Ayrıca, kasabadaki insanların hafta sonları dinlenmek için gidebilecekleri yeşil alanlar yok denecek kadar azalmıştır.

a) Buna göre, orman kaynaklarının bilinçsizce tüketilmesinin doğa ve insan üzerindeki olumsuz etkilerini yazınız.

Doğa üzerindeki etkileri:

İklimin değişmesi (kuraklık, sıcaklık artışı), hayvanların (kuşların) doğal yaşam alanlarının yok olması.

İnsan üzerindeki etkileri:

İnsanların dinlenme alanlarının (mesire yerleri vb.) yok olması, temiz hava kaynağının azalması.

b) Bölge halkının ve fabrikanın, kâğıt ihtiyacını karşılarken ormanlara zarar vermemek için alabileceği geri dönüşüm odaklı önlemler neler olabilir? Bir tanesini yazınız.

İnsanların kullanılmış kâğıtları geri dönüşüm kutularına atması, fabrikanın doğrudan ağaç kesmek yerine atık kâğıtları ham madde olarak kullanarak üretime devam etmesi gibi çözümlerin üretilmesi.

5. Aşağıdaki soruyu cevaplayınız. (10 puan)

Günlük hayatta masrafları azaltmak veya para biriktirmek anlamında kullanılan tasarruf kelimesi, ekonomide gelirin harcanmayan kısmı olarak tanımlanır. Tasarruf etmek, sadece para biriktirmek değildir. Tasarruf etmenin birçok faydası vardır.

Tasarruf etmenin faydalarından iki tanesini yazınız.

Aile ve ülke ekonomisine katkıda bulunabiliriz.

Doğal kaynaklarımızı koruyabilir ve geleceğimizi güvence altına alabiliriz.

Birikimlerimizi koruyabiliriz ve yatırım yapabiliriz.

Para kazanmak için harcadığımız zamanın kıymetini daha iyi biliriz.

SENARYO 1

Öğrenme Alanı	Konu (İçerik Çerçevesi)	Öğrenme Çıktıları	Soru Sayısı
YAŞAYAN DEMOKRASİMİZ	Etkin Vatandaşın Özellikleri ve Önemi	SB.5.4.2. Toplum düzenine etkisi bakımından etkin vatandaş olmanın önemine yönelik çıkarımda bulunabilme	1
	Temel Haklar, Sorumluluklar ve Önemi	SB.5.4.3. Temel insan hak ve sorumluluklarının önemini sorgulayabilme	1
	İhtiyaç Durumunda veya Sorunların Çözümünde Başvurulabilecek Kurumlar	SB.5.4.4. Bir ihtiyaç hâlinde veya sorun karşısında başvuru yapılabilecek kurumlar hakkında bilgi toplayabilme	1
HAYATIMIZDAKİ EKONOMİ	Kaynakların Verimli Kullanımı	SB.5.5.1. Kaynakları verimli kullanmanın doğa ve insanlar üzerindeki etkisini yorumlayabilme	1
	Bütçe Oluşturma	SB.5.5.2. İhtiyaç ve isteklerini karşılamak için gerekli bütçeyi planlayabilme	1